

- технології. — Режим доступу: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/4180/4182> (дата обращения: 09.06.2018). — Загл. з екрана.
6. Chyrva Yulia. About the Problem of Definition of the Term "nonfiction" / Yulia Chyrva // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство. — 2016. — № 8. — С. 183—187.
 7. Чирва Ю. О. About the Problem of Genre Synthesis in the Prose of New Journalism and in T. Capoten's Nonfiction Novel / Ю. О. Чирва // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. — 2016. — Вип. 35. — С. 116—122.
 8. Колінько О. П. Нон-фікшн як особливий феномен сучасної белетристики / О. П. Колінько // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. — 2016. — Вип. 24 (2). — С. 74—77.
 9. Белетристика. Словник української мови. — Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/beletrystyka> (дата звернення: 09.06.2018). — Назва з екрана.
 10. Торкут Н. М. Біографістика як метажанр: спроба теоретико-літературної ідентифікації феномена / Н. М. Торкут, В. Ю. Марінеско // Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки. — 2014. — № 4. — С. 4—11.
 11. Белан Г. В. До проблеми функціонування вітчизняної біографістики у II половині XIX — початку XX ст.: теоретичний та прагматичний аспекти / Ганна Валеріївна Белан // Педагогічні науки : [зб. наук. праць / ред. кол. Барбіна Є.С., Федяєва В. Л. та ін.]. — Вип. 67. — ХДУ, 2015. — С. 24—28.
 12. Набок С. Досягнення та перспективи розвитку вітчизняної біографістики. На матеріалах історії УАН/ВУАН 1920-х років / С. Набок // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. — Київ, 2010. — Вип. 47. — С. 155—162.
 13. Бездрабко В. В. Сучасний стан і перспективи розвитку вітчизняної біографістики / В. Бездрабко // Українська біографістика = Biographistica ukrainica. — Київ, 2016. — Вип. 14. — С. 29—49.
 14. Харитоненко О. Сучасна публіцистична біографіка / О. Харитоненко // Образ. — 2017. — Вип. 1. — С. 18—27.
 15. Баган Х. Мемуарна література: жанри та генезис / Х. Баган // Мова і культура. — 2014. — Вип. 17, т. 3. — С. 244—250.
 16. Огар Е. І. Сучасна нон-фікшн для дітей: структурні та функціональні характеристики / Е. І. Огар // Наукові записки [Української академії друкарства]. — 2012. — № 2. — С. 41—47.
 17. Поляков В. Звітність видавців про випуск видавничої продукції як важливий інструмент контролю за доставлянням обов'язкового примірника / Віталій Поляков, Тетяна Жигун // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 9—11.
 18. Літопис книг : [держ. бібліогр. покажч. України] // Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — Київ, 2010. — № 11. — 128 с.
 19. Огляд ринку. Книговидавння. — Режим доступу: <https://msb.aval.ua/news/?id=26190> (дата звернення: 08.06.2018). — Назва з екрана.
 20. Знайомство з Туконі. — Режим доступу: <https://artarsenal.in.ua/uk/knyzhkovyi-arsenal/year-2018/proekt/znajomstvo-z-tukoni/> (дата звернення: 09.06.2018). — Назва з екрана.
 21. Про схвалення Концепції державної політики щодо розвитку національної видавничої справи та популяризації читання на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 111-р. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-p> (дата звернення: 09.06.2018). — Назва з екрана.

Обобщены и проанализированы имеющиеся на данный момент проблемы, сопровождающие биографическую книгу нон-фикшн как на украинском издательском рынке, так и в теоретической плоскости издательского научного дискурса.

В результате проведенного исследования выявлено три основных составляющих общей проблематики: теоретическая, аналитическая и практическая. Такая артикуляция может служить основой для поиска путей решения соответствующих проблем, связанных с биографическими изданиями и нон-фикшн книгами в целом.

The article summarizes and analyzes the problems present at the moment that accompany the non-fiction book biography both in the Ukrainian publishing market and in the theoretical plane of the scientific discourse of publishing.

As a result of the research, three main components of the general problem were identified: theoretical, analytical and practical. Such articulation can serve as the basis for finding solutions to related problems associated with biographic publications and non-fiction books in general.

Надійшла до редакції 12 липня 2018 року

РЕЦЕНЗІЇ

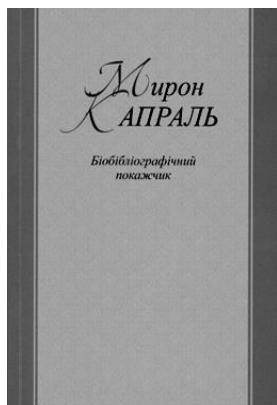
Пістволітній ужинок

Мирон Капраль: Біобіографічний покажчик / НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Львівське відділення; Уклад, авт. вступ. ст. А. Фелонюк. — Львів, 2018. — 100 с., іл.

Оцінюючи поважний доробок співробітників Львівського відділення Інституту української археографії та

джерелознавства НАН України¹, створеного 1992 р. відомим дослідником історичних джерел професором Я. Дашкевичем, навіть неупереджений спостерігач зауважить, що його учні гідно продовжили справу В. Антоновича, М. Грушевського, І. Крип'якевича й інших фундаторів української історіографії в досі актуальній справі публікації історичних джерел. Мирон Капраль серед цієї когорти молодих (тепер це вже люди 50-літнього віку!) істориків має виразне

¹ Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Біобіографічний покажчик (1992—2012) / Упоряд. М. Капраль, Н. Кіт, І. Скоцилас. — Львів, 2012. — 336 с.

наукове обличчя й реноме не лише сумлінного археографа, редактора й упорядника, а й талановитого дослідника важливих питань життя міста пізньосередньовічної й ранньомодерної Європи. Прикметно, що містом, яке прискіпливо вивчає доктор Капраль, є Львів, який тривалий час був осередком європейського політичного, торговельного, культурного й духовного життя. Це сповна відобразилося у біо-бібліографічному покажчику, виданому до 50-ліття професора М. Капрала.

Упорядник покажчика А. Фелонюк надзвичайно відповідально поставився до наукового рівня видання. Воно містить усі обов'язкові компоненти: бібліографічну передмову "Від укладача" із загальною характеристикою видання, ґрунтовну біографічну розвідку² "Мирон Капраль: штрихи до портрета історика" з характеристикою основних напрямів досліджень ученого, розділ "Основні дати життя та діяльності М. Капрала" з підрозділом "Дослідницькі проекти й наукові стажування", власне покажчик — 332 позиції, ілюстративний блок, а також допоміжні покажчики: алфавітний перелік праць, описаних в основній частині, алфавітний перелік упорядкованих і редактованих видань, іменний, предметно-тематичний і географічний покажчики та розширене резюме англійською мовою.

До розділу бібліографії "Окремі видання" увійшли фундаментальні праці історика — підготовані ним збірники документів "Привілеї міста Львова XIV—XVIII ст.", "Привілеї національних громад міста Львова (XIV—XVIII ст.)", "Економічні привілеї міста Львова XV—XVIII ст." та монографічні дослідження "Національні громади Львова XVI—XVIII ст.", "Urządnicy miasta Lwowa w XIII—XVIII wieku", "Люди корпорації: Львівський шевський цех у XVII—XVIII ст.", "Богоявленське братство Львова у XVIII ст.: дослідження і матеріали", колективна монографія з історії Львова, а також два випуски "Атласа українських історичних міст", присвячені Львову й Жовкві. Сюди ж включено автореферати кандидатської (1996) і докторської (2004) дисертацій ювіляра. Кожне з цих видань варте окремої рецензії (упорядник подає відомості про це після кожної з позицій), а в сукупності вони є вагомим внеском у дослідження історії, ремесел, торгівлі й духовної культури давнього Львова. Особливістю досліджень ученого є пильна увага до соціального й національного обличчя ранньомодерного міста, до взаємин між різними спільнотами, ставлення до них влади, боротьби за власні права й привілеї як на рівні міста, так і на рівні держави.

Цю тематику продовжено і в розділі "Статті та матеріали". З них випливає, що початковим об'єктом наукових зацікавлень молодого вченого були братства

у Львові, Рогатині та інших містах, далі (від 1994 р.) М. Капраль заглибився у соціотопографію й демографію Львова, стосунки між національностями. Водночас (від 1995 р.) вивчає життєвий і науковий шлях М. Грушевського, зокрема його плідну діяльність у галузі археографії, упорядковує і коментує твори історика до 50-томного видання. Останнє впродовж багатьох років видає львівське видавництво "Світ". Також, разом із колегою з Канади Ф. Сисином, видав 6-й том англомовної "Історії України-Руси".

Як упорядник М. Капраль багато зробив для видання творів свого наставника — проф. Я. Дашкевича. Це збірники праць видатного вченого "Постаті" (3 видання), "...Учи неложними устами сказати правду", "Майстерня історика", "Україна і Схід", "Україна на перехресті світів", збірник документів "Особые папки" Сталіна й Молотова про національно-визвольну боротьбу в Західній Україні у 1944—1948 рр.", а також ювілейний збірник на пошану вчителя "Марра Mundi". Від перших років роботи в Інституті археографії М. Капраль брав участь у редагуванні збірника "Україна в минулому" (1992—1996), що виходив у Львівському відділенні ІУАД, видавничої серії "Львівські історичні праці. Джерела", згодом готував щорічники "Історія релігій в Україні" (2004—2017), "Український археографічний щорічник. Нова серія", "Сфрагістичний щорічник", "Генеалогічні записки", був редактором та рецензентом багатьох наукових видань. Як упорядник підготував цікаве документальне видання І. Крип'якевича "Львівська Русь в першій половині XVI ст.", яке автор не зміг видати за життя. До 20-ліття Інституту археографії разом із колегами видав ґрунтовний бібліографічний покажчик праць співробітників Львівського відділення. Також став співупорядником збірника "Українське джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни на порозі XXI ст." (матеріали конференції до 85-ліття Я. Дашкевича).

З погляду поліграфічного виконання покажчик не викликає зауважень. Книжка надрукована на якісному папері чітким і достатньо великим кеглем, не надто об'ємна (100 сторінок тексту й 17 ілюстративного матеріалу). Текст видання вдало змакетований, читабельний; надійно скріплений книжковий блок є гарантією тривкості покажчика. Єдине, що не зовсім вдалося видавцеві ("Компанія "Манускрипт") — досягти високої якості кольорового друку, окрім портрета ювіляра на авантитулі. Втім, ілюстрації для бібліографічного покажчика — компонент радше допоміжний. У рецензованому виданні вони стосуються винятково наукової сфери й інформують користувача не так про особу, котрій присвячено покажчик, як про її наукове оточення. Серед нього виділяються постаті Я. Дашкевича, Я. Ісаєвича, П. Соханя, Ф. Сисина, Н. Яковенко, І. Юхновського, С. Плохія, А. Капелера, В. Сергійчука, польських та українських колег. З погляду наукової бібліографії науково-довідковий апарат (допоміжні покажчики) не

² Біографічні статті про М. Капрала опубліковано у довіднику "Історичний факультет ЛНУ ім. І. Франка" (Львів, 2000), Енциклопедії ЛНУ (Львів, 2011, т. 1), бібліографічному покажчику Львівського відділення ІУАД (Львів, 2012), ЕСУ (Київ, 2012, т. 12), а також в електронних ресурсах.

є основним розділом видання; немає поширеного у бібліографічних покажчиках підрозділу "Література про..." чи "Цитування друкованих праць...". Утім, це можна віднести до сфери суто бібліографічного (бібліотечного) дослідження. А ювіляр і укладач покажчика А. Фелонюк є фаховими істориками, причетними радше до сфери едиційної археографії та джерелознавства. Щодо останнього — вельми доречний предметно-тематичний покажчик, що дає достатнє уявлення про різноманітні сфери наукових зацікавлень ученого, які не обмежуються історією, археографією і джерелознавством, а сягають історичної топографії, демографії, генеалогії, сфрагістики, емілематики, картографії, краєзнавства та ін.

Загалом, рецензоване видання є вагомим внеском у розвиток не лише сучасної бібліографії, а й модерної історіографії та біографістики, які динамічно розвиваються у Львові. Покажчик "Мирон Капраль" — це яскраве свідчення актуальності джерелознавчих досліджень у сучасній історичній науці та поєднання здобутків західної історіографії й високого концептуального рівня української гуманітаристики.

Іван Сварник,
дійсний член НТШ,
директор Львівської обласної
універсальної наукової бібліотеки

Надійшла до редакції 19 квітня 2018 року

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 316.776:[321+316.3

Олена Рибачук,
аспірант кафедри культурології
та інформаційних комунікацій НАКККіМ

Механізми комунікації влади та суспільства в контексті віртуалізації сучасного соціально-політичного простору

Проаналізовано основні механізми налагодження комунікативної взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства в умовах розвитку сучасних інтернет-технологій. Наголошено на важливості соціокомунікативних процесів у системі "влада — суспільство" для ефективної реалізації публічної політики у віртуалізованому соціальному просторі.

Ключові слова: соціальні комунікації, віртуалізація, віртуальна реальність, механізми комунікації, публічна політика, комунікативний простір.

Постановка проблеми. Система соціальних комунікацій між владою та громадянським суспільством останніми десятиліттями зазнала трансформацій, що значною мірою зумовлено як змінами комунікативних практик між окремими індивідами (активізація в полі інформаційно-комунікативних технологій), так і комунікативними практиками окремих акторів політичного процесу. Однією з головних причин подібних змін стала масштабна віртуалізація майже всіх сфер інформаційного суспільства, пов'язана зі стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у медійній сфері та поширенням глобалізаційних тенденцій. Безпрецедентна відкритість мережі Інтернет для масової аудиторії зумовила глобальну свободу доступу до мережевого комунікаційного простору, свободу пропозиції та вибору інформації, створення ресурсів, проведення кампаній для окремої особи й організацій. Це сприяло розширенню мережі головних акторів з боку громадянського суспільства та генеру-

вання ними новітніх механізмів взаємодії з владою. По суті, віртуалізація соціально-політичного простору стала не лише формою соціальної трансформації, а й чинником конструювання нової мережі інтерактивних комунікацій у системі "влада — суспільство". Отже, вважаємо *актуальним* висвітлення форм, методів і способів соціальної комунікації в системі "влада-суспільство", з'ясування її специфіки та ефективності, перспектив подальшої модернізації й розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціокомунікативних аспектів взаємодії суспільства та влади в умовах розвитку новітніх інформаційних технологій неодноразово ставала об'єктом наукових пошуків та численних досліджень закордонних і вітчизняних науковців (Х. Рейнгольд, Дж. Голдсміт, М. Кастельс, П. Свайер, Дж. Блоссом, А. Фромкін, О. Мазурина, К. Крайнова, В. Авер'янов, Г. Атаманчук, В. Бакуменко, В. Мартиненко, Г. Почепцов, В. Горовий, Т. Гранчак та ін.). Проте, попри